

Handläggare

Victoria Jacobsson
0152-292 57

Miljö- och Samhällsbyggnadsnämnden

Beslut om planuppdrag för Mariehovs udde, Mariefred 2:1, del av och Gripsholm 4:1

Förslag till beslut

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar att

1. ge samhällsbyggnadskontoret planuppdrag i enlighet med underlaget,
2. strategisk miljöbedömning krävs, då undersökningen visar att planens genomförande kan antas innebära betydande miljöpåverkan,
3. en barnkonsekvensanalys inte krävs, då barnchecklistan visar att planens genomförande inte antas innebära en större påverkan på barns livsmiljö.

Beskrivning av ärendet

Fastighetsägaren Strängnäs kommun inkom med ansökan om planändring för del av fastigheterna Mariefred 2:1, 2:33 och Gripsholm 4:1. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 25 maj § 15 om positivt planbesked.

Detaljplanen ska möjliggöra för en fritidsbåthamn med tillhörande bebyggelse för verksamheten. Detaljplanen ska även möjliggöra för en vägan slutning till en iläggingsramp samt en ny brygga och vågbrytare.

Planarbetet genomförs med utökat förfarande, med anledning av att det finns risk för betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning kommer att tas fram i samband med planprocessen.

Ekonomiska konsekvenser för hållbar utveckling

Planens genomförande kommer innebära kostnader för projektering och sedan årliga kostnader för drift av iläggingsrampen och den nya allmänna brygga/vågbrytaren. Kostnaderna för eventuellt kommande åtgärder på kommunal mark, iläggingsramp och brygga/vågbrytare, ska finansieras av teknik- och fritidsnämnden.

Ett planavtal är signerat mellan Kommunstyrelsen och Miljö- och Samhällsbyggnadsnämnden, plankostnader inklusive framtagande av utredningar finansieras av Kommunstyrelsen.

Miljömässiga konsekvenser för hållbar utveckling

Kommunen har tagit fram en undersökning om betydande miljöpåverkan som har samrått med Länsstyrelsen. Förvaltningen har angett att planförslaget kan innebära betydande miljöpåverkan på den biologiska mångfalden för nyckelbiotoper som angränsar och ligger inom planområdet.

I Länsstyrelsens yttrande daterat 2025-11-18 skriver Länsstyrelsen att de delar kommunens bedömning att ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på nyckelbiotopen. Länsstyrelsen påpekar även att en fritidsbåtshamn kan innebära betydande miljöpåverkan och att kommunen behöver förtydliga sin argumentation om kommunen väljer att inte hantera fritidsbåtshamnen i den kommande strategiska miljöbedömningen. I det fortsatta planarbetet ska ett avgränsningssamråd i samband med framtagandet av den strategiska miljöbedömningen genomföras med Länsstyrelsen. Frågan om fritidsbåtshamnens eventuella betydande miljöpåverkan kommer att hanteras vid det tillfället.

Miljö kvalitetsnormer för Mälaren kan påverkas då antalet båtar i hamnen och i Mälaren kan öka. Främst genom ökade utsläpp från båtarnas motorer och bottenfärger.

Planförslaget kan innebära en marginell ökning av fordonstransporter, till hamnen och iläggingsrampen, under en del av året.

Planförslaget innebär att dispens för upphävande av strandskyddet behöver sökas hos länsstyrelsen. Strandskyddet ska bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Idag är platsen ianspråktagen för småbåtshamn vilket den ska fortsätta vara, de föreslagna förändringarna som kan påverka strandskyddets värden kommer ske främst inom vattenområdet.

Sociala konsekvenser för hållbar utveckling

Planförslaget kan bidra till en bättre folkhälsa då iläggingsrampen kommer vara tillgänglig för allmänheten och kan bidra till att fler kan nyttja Mälaren med öar som även är utpekade som riksintresse för friluftslivet.

En barnchecklista har tagits fram för att pröva barns bästa. En sammanfattade bedömning av planförslaget är att det innebär en mindre negativ påverkan för de barn som rör sig i närområdet till planområdet idag. Detta då planförslaget med tillgång till fler båtplatser innebär en ökning av fordonstransporter till och från området under vissa perioder när båtsäsongen är igång. En ökad trafik i området kan upplevas som störande och skapa en otrygg miljö för barn som vistas i grönområdet intill småbåtshamnen. Den påverkar även grönområdet med gång- och cykelstråk, där den planerade bilvägen ner till iläggingsrampen är tänkt att anläggas. En dialog med barn bör utföras i samband med planarbetet.

Artiklar i barnkonventionen som är tillämpliga för planarbetet är:
Artikel 3 – Barnets bästa beaktas genom bibehållen trygg och säker miljö.
Artikel 6 – Barns rätt till liv och utveckling främjas genom tillgång till natur och rekreation.
Artikel 12 – Barns rätt att komma till tals kan beaktas i fortsatt planarbete, men bedöms inte nödvändig i detta fall.
Artikel 31 - Barns rätt till lek, vila och fritid.

Övriga konsekvenser

Detaljplanen kommer att möjliggöra för en iläggningsramp som ska vara tillgänglig för allmänheten vilket kan leda till att fler får tillgång till riksintresset Mälaren med Öar. En utbyggnad av bryggor i en befintlig fritidsbåtshamn och i dess närhet är positivt för Mariefred som har behov av fler båtplatser det bidrar även till en positiv utveckling för Strängnäs kommun som Mälarkommun.

Uppföljning

Beslutet kräver ingen särskild uppföljning.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, Beslut om planuppdrag, 2025-11-27
Planskrivelse, Underlag till planuppdrag, 2025-11-27
Planskrivelse, Barnchecklista, 2025-11-27
Planskrivelse, Agenda 2030 checklista, 2025-11-24
Yttrande, Länsstyrelsens yttrande på Undersökning, 2025-11-19
Planskrivelse, Undersökning betydande miljöpåverkan, 2025-10-23

Beslutet skickas till

Teknik- och Fritidsnämnden för kännedom
Kommunstyrelsen för kännedom

Lena Calmegård
Kontorschef

Victoria Jacobsson
Planarkitekt

STRÄNGNÄS KOMMUN

Samhällsbyggnadskontoret

Planenheten

Victoria Jacobsson

0152-29257

Datum:
2025-10-23

Diarienummer:
MSN/2020:888

UNDERSÖKNING

Mariehovs småbåtshamn, Mariefred 2:1, del av och Gripsholm 4:1 , Mariefred, Strängnäs kommun

En undersökning genomförs för att bedöma om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan. För en plan som kan antas innebära betydande miljöpåverkan ska enligt 6 kap. 3§ miljöbalken en strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning göras.

Undersökningen ska också användas till att identifiera frågor som bör utredas vidare i planarbetet, trots att planens genomförande inte bedöms innebära betydande miljöpåverkan. Då bedömningarna görs i ett tidigt skede i planarbetet kan de under planarbetets gång komma att ändras, i och med att ny kunskap kan tillkomma samt att inriktningen på planförslaget kan komma att ändras, vilket innebär att bedömningarna ska ses som preliminära.

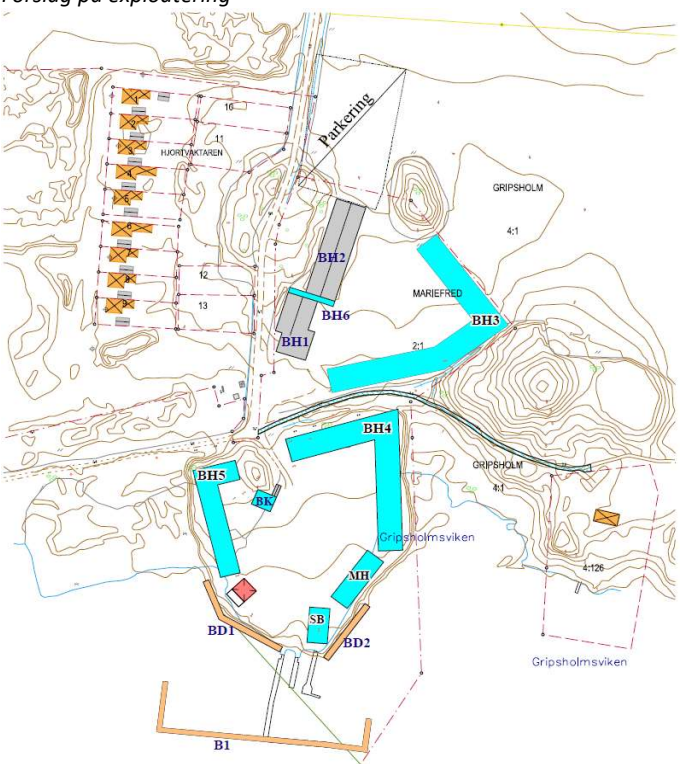
Begrepp

BMP: Betydande miljöpåverkan

MKB: Miljökonsekvensbeskrivning , skriftlig dokumentation av strategisk miljöbedömning

Undersökning: Bedömning om en plan kan antas medföra betydande miljöpåverkan och därmed om en strategisk miljöbedömning med MKB behöver göras eller ej.

Planens syfte	<i>Detaljplanen ska möjliggöra för en båthamn för fritidsbåtar med tillhörande bebyggelse för verksamheten. Detaljplanen ska även möjliggöra för en nedfart till en iläggingsramp.</i>
Planerad markanvändning	<i>Småbåtshamn med tillhörande bebyggelse. Båthus, slipbod. Iläggingsramp för allmänheten i den västra delen av planområdet.</i>
Planområde	<i>Röd pil markerar planområdets ungefärliga placering</i>

	<p>Förslag på exploatering</p>
<p>Överensstämmelse med översiktsplan</p>	<p>Området är utpekad som rekreationsområde i översiktsplanen, vilket ger stöd för att detalplanera en småbåtshamn.</p>
<p>Strategiska dokument</p>	
<p>Planprogram/gällande detaljplan</p>	<p>Det finns inget planprogram inom planområdet. Planområdet innefattar tre gällande detaljplaner: 0486-P89/13 Gripsholm 4:1, 0486K-M35 STG 253 + 342 m.m. Andra backe, 0486-P08/30, Tredje backe del av Gripsholm 4:1 och Mariefred 2:1 etapp 1. Det finns ingen MKB för någon av detaljplanerna.</p>
<p>Nuvarande markanvändning</p>	<p>Marken används idag för båtuppläggning och som hamn för mindre båtar. Planområdet innefattar ett mindre antal byggnader för båtverksamheten.</p>

Alltid betydande miljöpåverkan (2 § Miljöbedömningsförordning (2017:966).

Bedömningsfaktor	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan = MKB ska tillämpas	Kommentar
<p>Det ska alltid antas vara betydande miljöpåverkan om genomförandet kan innefatta en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Dessa är de verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2 miljöbalken (7 kap. 28 a § MB):</p>			
Särskilda skyddsområden enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (Natura 2000)	x		<i>Gripsholms hjorthage. Ca 2 km bort från planområdet</i>
Särskilda bevarandeområden enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (Natura 2000)	x		
<p>Om detaljplanen, programmet eller ändringen anger förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till Miljöbedömningsförordningen, är det betydande miljöpåverkan.</p>			
Anger planen förutsättningarna för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i 6 § Miljöbedömningsförordningen.			<i>Marken används idag för båtuppläggning och som hamn för mindre båtar. Planområdet innefattar ett mindre antal byggnader för båtverksamheten.</i>
Anger planen förutsättningarna för sådana verksamheter eller åtgärder som anges i bilagan till Miljöbedömningsförordning			<i>Se ovan.</i>

Förordnanden och skyddsvärden				
Bedömningsfaktor	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Område med lagenligt skyddad natur enligt 7 kap Miljöbalken				
Nationalpark	x			
Naturresevat		x		<i>Området ligger ca. 500 meter från naturreservatet Stora Härnön. Det som skulle kunna påverka negativt är om spridningssamband för habitatnätverk för ädellövskog påverkas.</i>
Kulturresevat	x			
Naturminne	x			
Biotopskyddsområde		x		<i>Lövskogslund inom och öster om planområdet. Storskogsbrukets nyckelbiotoper, förvaltas av Sveaskog.</i>
Djur- och växtskyddsområde	x			
Strandskyddsområde		x		<i>Strandskydd återinträder vid ny detaljplan</i>
Miljöskyddsområde	x			
Vattenskyddsområde	x			

Riksintressen				
Bedömningsfaktor	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
3 & 4 kap Miljöbalken				
Kulturmiljövård	x			
Naturvård	x			

Friluftsliv	x			<i>Planområdet angränsar till Riksintresset för friluftsliv men ligger inte inom det. Förslaget kan medföra en positiv påverkan på riksintresset då det blir enklare att nyttja området med båt då fler båtplatser görs tillgängliga i närheten av området för friluftsliv.</i>
Rörligt friluftsliv	x			<i>Planområdet ligger inom riksintresset för det rörliga friluftslivet. Planområdet kommer att möjliggöra för fler människor att kunna nyttja Mälaren med öar genom en utökning av båthamnen på en plats som idag nyttjas för båthamn. Planförslaget kan innebära en positiv påverkan på det rörliga friluftslivet.</i>
Järnväg	x			
Väg	x			
Totalförsvär	x			
Yrkesfiske	x			
Sjöfart, farled	x			

Effekter på miljö & hälsa

Miljö kvalitetsnormer, MKN som regleras i MB 5 kap., ska inte överskridas.

Nationella miljömål ska följas.

Bedömningsfaktor	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Högt naturvärde, nyckelbiotoper, ekologiskt känsliga områden, naturresurser				
Område som utpekats i Länsstyrelsens naturvårdsprogram som högt naturvärde		x		<i>Platsen ligger inom område för naturvårdsprogram för Södermanlands län för landskapet öster och norr om Mariefred. Det behöver utredas vilken påverkan på naturvärden som åtgärderna kan ha.</i>
Område som utpekats i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering		x		<i>Inom och angränsande till området finns en utpekad nyckelbiotop, en lövskogslund med potentiellt höga naturvärden. I eller i områdets omedelbara närhet har ett antal rödlistade fågel- och svamparter noterats. Det behöver undersökas närmare om åtgärderna kan ha en betydande påverkan på naturvärden.</i>

Område som utpekats som biotopskyddsområde	x			
Område som utpekats i skogsvårdsstyrelsens sumpskogsinventering	x			
Område med skyddsvärda träd utpekade av Länsstyrelsen		x		<i>Det finns ett utpekat skyddsvärt träd, en skogsek, alldeles nära exploatering. Om denna påverkas behövs ett samråd göras med länsstyrelsen. Möjligen kan flera träd uppfylla kriterier för skyddsvärt träd inne i nyckelbiotopen. Det behöver undersökas närmare om det finns och om de kan komma att påverkas.</i>
Område som utpekats i kommunens översiktsplan/grönplan som ekologiskt särskilt känsligt	x	x		<i>Platsen ligger i ett område med starkt spridningssamband för habitatnätverk för ädellövskog. Det behöver utredas vilken påverkan på naturvärden som åtgärderna kan ha.</i>

Biologisk mångfald	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Område med biologisk mångfald			x	<i>I eller områdets omedelbara närhet har ett flertal rödlistade arter noterats och även ett skyddsvärt träd. Dessutom angränsar området till en nyckelbiotop (lövskogslund), vidare ligger platsen inom ett område som är utpekat som starkt spridningssamband för habitatnätverk för ädellövskog. Platsen ligger även inom område för naturvårdsprogram för Södermanlands län för: landskapet öster och norr om Mariefred. Det behöver utredas mer i detalj vilken eventuell påverkan åtgärderna kan ha på naturvärden som skyddade arter (även fladdermöss och groddjur), skyddsvärda träd, artsammansättning, livsmiljöer, biotopskyddade element m.m. För övrigt finns en tidigare notering av den invasiva arten smal vattenpest i närheten. I området råder ett förbud mot markavvattning.</i>
Risk att projektet innebär förändringar i antalet eller sammansättningen av växtarter eller växtsamhällen			x	<i>Finns en risk för negativ påverkan: Se kommentar om biologisk mångfald</i>

Risk att projektet innebär förändringar av antalet eller sammansättningen av antalet djurarter			x	<i>Finns en risk för negativ påverkan: Se kommentar om biologisk mångfald</i>
Risk att projektet innebär påverkan på någon hotad djurart enligt Artdatabankens rödlista eller EU:s art eller habitatdirektiv			x	<i>Finns en risk för negativ påverkan: Se kommentar om biologisk mångfald</i>

Kulturmiljö	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Fornlämningar	x			<i>Idag finns inga utpekade fornlämningar inom planområdet.</i>
Kulturhistoriskt värdefull miljö	x			<i>Området ligger intill ett område med kulturmiljövärden av regionalt intresse.</i>
Landskapsbild och stadsbild				
Risk att projektet påverkar landskapsbilden/stadsbilden	x			<i>Ingen större påverkan av landskapsbilden, men frågan behöver utredas vidare.</i>

Rekreation och friluftsliv	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Risk att projektet påverkar kvalitén eller kvantiteten på någon rekreativ möjlighet (strövområde, vandringsled, friluftsanläggning etc.)	x			<i>Möjliggör för användandet av Mälaren med Öar genom iläggningsramp för båtar öppen för allmänheten. Möjliggör för en hamn som är öppen för allmänheten.</i>
Grönytor				
Risk att projektet påverkar större opåverkade grönområden		x		<i>Risk att nyckelbiotoper kan påverkas av detaljplanens genomförande.</i>

Risk att projektet påverkar mindre stadsnära grönytor/parker med intensiv markanvändning/slitage	x	x		Detaljplanen möjliggör för en iläggningsramp med tillhörande väg på naturmark för att minska slitage på grönområde runtomkring.
--	---	---	--	---

Mark	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Risk att projektet innebär instabilitet i mark- eller de geologiska grundförhållandena: risk för skred, ras etc	x	x		<i>Området ligger med gräns mot Mälaren. Del av området utpekade som aktsamhetsområde i SIG:s vägledning om ras och skred. Strandnära område. Det kan finnas förutsättningar för kvicklera då området tidigare varit täckt av bräckt vatten och det innehåller finkorniga jordarter med förutsättningar för kvicklera. Enligt SGU:s jordartskarta innefattar planområdet Gytjelera, glacial lera, postglacial finlera och sandig morän. Enligt undersökning gjord för detaljplan som angränsar till det här området finns det risk för kvicklera i närområdet. De geotekniska förutsättningarna kommer att behöva utredas under planarbetets gång.</i>
Har området tidigare använts som tipp, utfyllnadsplats eller dylikt varvid miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas lagrade i marken	x			<i>Vid båthamnar/båtupställningsplatser och båtslipar finns det med allra största sannolikhet föroreningar i mark och bottensediment. Miljöenheten har inte kännedom om föroreningssituationen specifikt i just detta fall. De farliga ämnen som ofta påträffas vid båtuppläggningsplatser är till exempel: metaller (koppars, zink bly m.fl.), organiska ämnen som PAH, alifater och aromater och olika former av organiskt tenn (TBT, DBT, MBT, m.fl.), samt Irgarol.</i>
Luft och klimat				
Risk att projektet innebär väsentliga luftutsläpp eller försämring av luftkvaliteten	x			<i>Detaljplaneprojektet kan innebära en marginell ökning av luftutsläpp i samband med iläggning och upptagning av båtar och biltrafik till planområdet.</i>

Risk att projektet innebär obehaglig lukt	x			
---	---	--	--	--

Vatten	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Risk att projektet innebär förändring av grundvatten eller ytvattenkvalitén	x			
Risk att projektet innebär förändrade infiltrationsförhållanden, avrinning eller dräneringsmönster. Innebär projektet en ändring av hårdgjorda ytor		x		<i>Det blir mer hårdgjorda ytor som ökar avrinningen mot Mälaren och minskar infiltrationsförhållandena.</i>
Innebär projektet en risk för översvämning vid skyfall		x		
Innebär projektet en risk för översvämning från sjöar och vattendrag		x		<i>Vågbrytare planeras att uppföras inom planområdet. För att skydda båtarna i hamnen.</i>

Risk att projektet innebär förändrat flöde eller riktning eller strömförhållanden i något vattendrag, sjö	x			Vågbrytare planeras att uppföras inom planområdet. För att skydda båtarna i hamnen.
---	---	--	--	---

Areella näringar	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Jordbruk	x			
Skogsbruk	x			
Djurhållning	x			
Fiske	x			
Jakt	x			

Bedömningsfaktor	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Störningar, buller, utsläpp, vibrationer, ljus och skarpt sken och allergener				
Risk att projektet innebär ökning av nuvarande ljudnivå så att människor exponeras för ljudnivåer över rekommenderade gränsvärden	x			
Risk att projektet innebär nya ljussken som kan vara bländande	x			
Risk att projektet innebär risk för vibrationer	x			
Risk att projektet innebär risk för explosion	x			
Risk att projektet bidrar till allergener	x			
Risk att projektet innebär att människor utsätts för joniserande strålning (radon)	x			

Påverkan från omgivningen				
Miljöstörande verksamhet i omgivningen som har negativ inverkan	x			

Trafiksäkerhet	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Projektet innebär att trafikproblem skapas eller äventyrar trafiksäkerheten	x			
Finns risk att projektet innebär ändring av fordonstrafik	x			

Omkringliggande projekt	Ingen eller positiv påverkan	Negativ påverkan	BMP	Kommentar
Finns andra projekt som innebär miljöpåverkan på planområdet	x			
Har detta projekt betydelse för andra planers eller programs miljöpåverkan	x			

Samlad bedömning

Motiverat ställningstagande

Genomförd undersökning visar att genomförandet av planen kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan som avses i miljöbalkens 6 kap 5§. 6§ . Det innebär att en strategisk miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 4 kap 34 § plan- och bygglagen och 6 kap 3§ miljöbalken kan behöva upprättas. Detta då det finns en nyckelbiotop i närområdet som kan påverkas negativt. Miljöbedömningsförordningen säger att fritidsbåtshamn inte medför betydande miljöpåverkan. Genomförandet bedöms inte innebära några risker för människors hälsa.

Detaljplanen bedöms överensstämma med Översiktsplan 2040. Utredningsområdet är utpekad som rekreation och innehar redan idag en befintlig småbåtshamn. Genom att detaljplanera området möjliggörs platser för mer båtar och byggnationer för vinterförvarning. Det här kan bidra till att området får en mer enhetlig landskapsbild.

Att studera vidare

Geoteknisk utredning, dagvatten och skyfall, naturvärden, kulturlandskap, markföroreningar

Lena Calmegård
Planchef

Victoria Jacobsen
Planarkitekt

Strängnäs kommun
anja.ruggeripiirainen@strangnas.se

Undersökning om betydande miljöpåverkan avseende detaljplan för Mariehovs småbåtshamn, del av Mariefred 2:1 och Gripsholm 4:1, Mariefred, Strängnäs kommun

Kommunens ärendenummer: MSN/2020:888

Beskrivning av ärendet

Kommunen har begärt yttrande över genomförd undersökning om betydande miljöpåverkan, i enlighet med 5 kap. 11 a § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Inom ramen för ett samråd om ett planförslag ska kommunen undersöka om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Undersökningen ska ske på det sätt som anges i 6 kap. 6 § miljöbalken (1998:808), MB och föreskrifter som regeringen har meddelat i anslutning till den bestämmelsen.

Syftet med detaljplanen

Detaljplanen ska möjliggöra en båthamn för fritidsbåtar med tillhörande bebyggelse för verksamheten. Detaljplanen ska även möjliggöra en nedfart till en iläggingsramp.

Detaljplanens överensstämmelse med översiktsplanen

Länsstyrelsen bedömer att detaljplaneförslaget överensstämmer med översiktsplanen enligt 4 kap. 33 § p.5 PBL.

Bedömning av miljöpåverkan

Kommunen bedömer att ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

En strategisk miljöbedömning ska göras och samråd ska hållas med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning.

I plan- och byggförordningen (2011:338) anges vilka åtgärder som INTE ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. I uppräknningen ingår inte hamn för fritidsbåtar. När kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk på ett sådant sätt som avses i 4 kap. 34 § andra stycket PBL, i detta fall hamn för fritidsbåtar, ska kommunen ta hänsyn till det som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) vid sin bedömning av betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att detta inte har gjorts och att undersökningen inte fullt ut redogör för detaljplanens konsekvenser.

Länsstyrelsens synpunkter och råd

Förutom de i undersökningen redan identifierade aspekterna vill Länsstyrelsen framföra följande inför det fortsatta planarbetet:

Riksintressen 4 kap. MB

Planområdet ligger inom riksintresse för turism och friluftsliv. Av kommande planförslag ska det framgå hur planen bedöms tillgodose riksintresset.

Riksintressen 3 kap. MB

Planområdet ligger inom riksintresse för yrkesfiske och inom MSA-ytan för Västerås flygplats som är av riksintresse för kommunikation - flygplats. Planområdet angränsar även till Mälaren som är av riksintresse för friluftslivet. Av kommande planförslag ska det framgå hur planen bedöms tillgodose dessa riksintressen.

Miljökvalitetsnormer

Ett genomförande av detaljplanen medför att mer ytor hårdgörs vilket kan leda till att vattnets flöde och markinfiltration förändras.

Dagvattenhanteringen får inte medföra att föroreningar i området sprids till mark, yt- och grundvatten, så att möjligheten att följa MKN vatten motverkas. I det fortsatta planarbetet behöver vattnets ändrade flöde, markinfiltration, områdets föroreningsbelastning, översvämningsrisker samt lämpliga dagvattenåtgärder klargöras. Länsstyrelsen är därför positiv till kommunen ska ta fram utredningar om dagvatten, skyfall och geoteknik m.m.

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Att upphäva strandskyddet genom bestämmelser i en detaljplan förutsätter att det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 e och 18 g §§ MB och att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Upphävande av strandskyddet får inte omfatta ett område som behövs för att säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

Området är planlagt sedan tidigare och strandskyddet är idag upphävt inom vissa delar inom plan 0486-P08/30 med stöd av 4 kap. 17 § PBL eller motsvarande äldre bestämmelser. Enligt den nya strandskyddslagstiftningen får kommunen i en ny detaljplan bestämma att strandskyddet även fortsatt ska vara upphävt om detaljplanen ersätts med en ny detaljplan där området ska ha samma användning som tidigare, se 4 kap. 17 a § PBL.

I det fortsatta planarbetet behöver kommunen utreda strandskyddet i området och tydligt motivera vilka områden som är lagligen ianspråktagna och vilka andra särskilda skäl som åberopas. Beroende på planens utformning och åtgärder (småbåtshamn med tillhörande bebyggelse, båthus, slipbod, nedfart till en iläggningsramp med tillhörande väg, hårdgjorda ytor och vågbrytare) så kan den allemansrättsliga tillgången till strandområdet påverkas.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion

Buller

I det fortsatta planarbetet bör det säkerställas att den utökade verksamheten inte påverkar befintlig bostadsbebyggelse negativt.

Markföroreningar

Kommunen konstaterar i undersökningen att det med största sannolikhet finns föroreningar i mark och bottensediment från tidigare hamnverksamhet. Länsstyrelsen anser att föroreningssituationen behöver undersökas vidare. I det fortsatta planarbetet behöver kommunen klargöra om det föreligger oacceptabla hälso- och/eller miljörisker som följd av potentiell föroreningssituation. För att kunna bedöma föroreningssituationen krävs provtagning av lämpliga medium samt

analys av relevanta ämnen. Det är viktigt att tillräckligt med utredningar i form av undersökningar, riskbedömning och vid behov åtgärdsutredning och riskvärdering tas fram för att det säkerställas att området blir ändamålsenligt för planen syfte och utan risk för människors hälsa och miljö.

Geotekniska säkerhetsfrågor

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att de geotekniska förutsättningarna behöver utredas i det fortsatta planarbetet.'

Planområdet ligger inom och i anslutning till områden som av SGU har pekats ut som aktsamhetsområden för skred i finkornig jordart. I anslutning till detaljplanen pågår ett planarbete för del av Gripsholm 4:1, tredje backe etapp 2. I stabilitetsutredningen som hör till den planen anges att det finns risk för kvicklera i slänt mot Mälaren vilket bör beaktas. Eventuella åtgärder eller restriktioner som krävs för att marken ska bli lämplig ska säkerställas på plankartan.

Naturmiljövärden

Det är positivt att kommunen har för avsikt att beskriva och utreda detaljplanens påverkan och effekter på naturmiljön som skyddade arter (tex fladdermöss och groddjur), skyddsvärda träd, artsammansättning, livsmiljöer, biotopskyddade element. I det fortsatta planarbetet behöver kommunen även utreda ekosystemtjänster och eventuella spridningskorridorer för grön infrastruktur.

Länsstyrelsens synpunkter enligt annan lagstiftning

Här redovisas Länsstyrelsens synpunkter i frågor som har betydelse för planens genomförbarhet.

11 kap. miljöbalken (1998:808), Vattenverksamhet

Den utveckling av hamnområdet som detaljplanen syftar till kan kräva anmälan/tillstånd för vattenverksamhet. Vid arbete i vatten ska tillstånd sökas hos mark- och miljödomstolen alternativt ska en anmälan lämnas till tillsynsmyndigheten enligt 11 kap. MB. Länsstyrelsen rekommenderar att ansökningsprocessen sker parallellt med planprocessen.

Vid exploatering i vattenmiljöer bör lokaliseringen ge så liten påverkan på vattenmiljön som möjligt, exempelvis genom att:

- Förlägga brygganläggningar till platser med 3 meters vattendjup eller mer för att undvika behov av framtida muddring.

- Om bryggor planeras att anläggas i grundområden med finsediment bör pålade bryggor med en bredd av mest 1,5 meter väljas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad avdelningschef Christina Gustavsson med planhandläggare Ulrika Larsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Camilla Andersson (naturskydd) och Jenni Johansson Roos (vattenförvaltning/verksamhet) medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

AGENDA 2030 CHECKLISTA

Mariehovs Udde, Mariefred, Strängnäs kommun

Bedömning av planförslagets hållbarhetsfaktor som kunskapsunderlag och förslag till villkor som kan innebära förändra negativ påverkan till neutral eller positiv påverkan.

Planens syfte Detaljplanen ska möjliggöra för en båthamn för fritidsbåtar med tillhörande bebyggelse för verksamheten. Detaljplanen ska även möjliggöra för en nedfart till en läggingsramp.

Planområde

Globalt Mål

	Icke relevant	Negativ	Indirekt Negativ	Inget avtryck	Indirekt Positiv	Positiv	Mål	Kommentar
1 INGEN FATTIGDOM 					x		1.4 - Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser	Med den nya läggingsrampen för allmänheten bidrar det till att fler kan lägga sin båt utan att behöva tillhöra en båtklubb med uppställningsplats för sin båt.
2 INGEN HUNGER 	x							
3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 						x	3.4 – Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa	En ny båtbygga planeras utanför småbåthamnen samt en läggingsramp. Det här bidrar till att fler kan ta sig ut på Mälaren och njuta såväl av både vatten- och naturområden.
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 	x							
5 JÄMSTÄLLDHET 	x							
6 RENT VATTEN OCH SANITET 		x					6.3 – Förbättra vattenkvaliteten och avloppsrening samt öka återanvändning, 6.6 – Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem	Vattnet kan bli påverkat av fler båtplatser då det bidrar till en viss nedsmutsning av vatten.

7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA 	x							
8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT 	x							
9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	x							
10 MINSKAD OJÄMLIKHET 	x							
11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN 					x		11.4 Skydda världens natur- och kulturarv 11.7 – Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla	
12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION 	x							
13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA 	x							
14 HAV OCH MARINA RESURSER 			x		x		14.1 – Minska föroreningarna i haven, 14.5 – Bevara kust och havsområde	Nya bryggor och vågbrytare kan bidra till en positiv miljö för den ekologiska mångfalden. Samtidigt som en ökning av båtplatser kan bidra till mer föroreningar i målaren.
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD 		x				x	Delmål 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer	En naturvärdesinventering ska tas fram för att utreda vilka skydd den biologiska mångfalden behöver.
16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN 	x							
17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP 	x							
Sammanfattning och villkor								
Koppling till globala målen								

En utbyggnation av småbåtshamnen bidrar till en del av Agenda 2030 målen.

- 1.4 - Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser
- 3.4 – Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa
- 6.3 – Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning,
- 6.6 – Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem
- 11.4 Skydda världens natur- och kulturarv
- 11.7 – Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla
- 14.1 – Minska föroreningarna i haven,
- 14.5 – Bevara kust och havsområde
- 15.5 – Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer

Sammanfattning av villkor som kan påverka planens påverkan på de globala målen

Följande faktorer bedöms ha störst betydelse för hur detaljplaneändringen påverkar måluppfyllelsen enligt Agenda 2030:

Fysiska och miljömässiga förutsättningar

Detaljplanen påverkar även vattenkvaliteten negativt då fler båtar leder till mer utsläpp. Nya bryggor och vågbrytare kan bidra till en positiv miljö för den ekologiska mångfalden. Samtidigt som en ökning av båtplatser kan bidra till mer föroreningar i Mälaren. Även en naturvärdesinventering behöver tas fram för att så påverkan av den biologiska mångfalden (mål 6.3, 6.6, 14.1, 14.5 och 15.5).

Kulturmiljö och landskapsbild

Planområdet gränsar till riksintresse för Gripsholm – Mariefred. Planområdet kan påverka riksintresset då det ligger inom siktlinje från Gripsholms slott. Siktlinjen är en betydelsebärande för riksintresset och ska bevaras. Gestaltning, materialval och höjdsättning påverkar hur väl bebyggelsen harmonierar med omgivande landskap (mål 11.4).

Sociala och ekonomiska förutsättningar

Planområde påverkar främst hälsa och välbefinnande då det bidrar till en utökad rekreation och friluftsliv för boende och båtanvändare. Detta genom de bryggor som planeras och den allmänna läggningssrampen som gör att fler kan få tillgång till Mälaren utan att behöva vara med i en båtklubb (mål 1.4, 3.4 och 11.7)

Sammanvägd slutsats

Ändringen bedöms kunna genomföras i linje med Agenda 2030, under förutsättning att:

- en naturvärdesinventering tas fram
- En miljökonsekvensbeskrivning genomförs för att se hur fler båtplatser påverkar den ekologiska mångfalden samt utsläpp i Mälaren.
- utformningen av byggnation tar hänsyn till angränsande riksintresse.

Om dessa villkor uppfylls blir den samlade påverkan på de globala målen positiv till svagt indirekt positiv.

STRÄNGNÄS KOMMUN

Samhällsbyggnadskontoret
Planenheten
Victoria Jacobsson
0152-292 57

Datum:
2025-11-27

Diarienummer:
MSN/2025:888

BARNCHECKLISTA

Plannamn, ort, Strängnäs kommun

Bedömning av planförslagets påverkan på barn och unga samt förslag till åtgärd för att lyfta barns rättigheter som exempelvis barnkonsekvensanalys eller dialog med barn och unga. I checklistan tillämpas begreppet "barn" för både barn och ungdomar (upp till 18 år).

Planens syfte	<i>Detaljplanen ska möjliggöra för en fritidsbåthamn med plats för cirka 42 fritidsbåtar med tillhörande bebyggelse för verksamheten. Detaljplanen ska även möjliggöra för en nedfart till en iläggingsramp. I detaljplanens närområde, det vill säga 150-400 meter från planområdet, bor det cirka 30 barn.</i>
Planområde	

Trafik <i>Hur påverkas barns förutsättningar att självständigt röra sig fritt?</i>					
Bedömningsfaktor	Ingen eller mindre påverkan	Positiv påverkan	Negativ påverkan	Avsevärd negativ påverkan	Kommentar
Hur påverkas barns gång- och cykelmöjligheter?		x			<p><i>Idag finns det en befintlig gång- och cykelväg i området som i och med den nya detaljplanen kommer att förtydligas då det går ett rekreativstråk genom området idag.</i></p> <p><i>Gång och cykelvägen ska finnas kvar och kan förbättras genom att se över vägens bredd, belysning och att få till en sammanhängande orienterbarhet.</i></p>

Hur påverkas barns möjligheter till kollektivtrafik?	x				Närmsta busshållplats ligger ca 700meter bort fågelvägen. Inga nya hållplatser planeras. En övergång till hållplatsen över Ärnäsvägen skulle vara en positiv åtgärd för barns framkomlighet.
Hur påverkas barn av vägar och järnvägar? (trafikvolym och hastighet)	x		x		Området kan bli en större målpunkt under delar av året pga iläggningsrampen. Vid en ökning av bilar som kör in till området för att lasta av sina båtar via den allmänna iläggningsrampen. Det kan bli en större målpunkt under delar av året pga iläggningsrampen. Samt en ökning av båtar i småbåtshamnen som kan leda till en ökning av personbilar som ska ta sig till sina båtar. Frågan behöver behandlas i det kommande planarbetet.
Hur påverkas barn av fysiska barriärer i utemiljön?	x		x		Om en bilväg för iläggning av båtar planeras, kan det påverka barns rörelsefrihet negativt då det kan bli som en osynlig barriär. Där gång och cykelstråket påverkas negativt av lastningen av båtar från bilarna, då dessa måste köra över befintlig gång och cykelväg till iläggningsrampen. Det kan leda till en ökning av biltrafiken i området under sommarhalvåret då fler vill nyttja sina båtar. I kommande projektering av väg är det viktigt att ta hänsyn till gång och cykeltrafikanter så att deras framkomlighet inte försämras av en ny bilväg över GC-banan.

Säkerhet & trygghet Hur påverkas barns förutsättningar för säkerhet och trygghet?					
Bedömningsfaktor	Ingen eller mindre påverkan	Positiv påverkan	Negativ påverkan	Avsevärd negativ påverkan	Kommentar
Hur säkerställs trafiksäkerheten?			x		En ny väg ned till en iläggningsramp för allmänheten möjliggörs i detaljplanen. Vägen kommer att passera en gång- och cykelbana som används av barn som cyklar från Mariefred bort till badplatsen vid Mariefreds camping. Hur mötet mellan gång- och cykelbanan och den nya vägen kommer att utformas kan komma att påverka barn negativt.
Kan barns upplevelse av trygghet påverkas, och i så fall hur?	x				Småbåtshamnen kommer fortsatt vara inhägnad och oåtkomlig för allmänheten. Inför kommande projektering bör gång- och cykelvägen ses över utifrån placering av belysning på ett sätt som stärker och förbättrar gång och cykeltrafikanter möjlighet till bättre siktlinjer över gång och cykelvägen.

Skola & lärmiljö Hur påverkas barns förutsättningar för en god lärmiljö?	
---	--

Bedömningsfaktor	Ingen eller mindre påverkan	Positiv påverkan	Negativ påverkan	Avsevärd negativ påverkan	Kommentar
Hur påverkas friytor vid förskolor och skolor?	x				<i>Inga skolor finns i närområdet</i>
Hur påverkas förskolors och skolors tillgång till friytor i närmiljön?	x				<i>Inga skolor finns i närområdet</i>

Offentlig bebyggd miljö <i>Hur påverkas barns förutsättningar för lek, aktiviteter och utevistelse i den offentliga miljön?</i>					
Bedömningsfaktor	Ingen eller mindre påverkan	Positiv påverkan	Negativ påverkan	Avsevärd negativ påverkan	Kommentar
Hur påverkas platser som barn använder i den offentliga bebyggda miljön? Platser utomhus och inomhus.	x				<i>Det finns idag en befintlig lekplats i närheten av planområdet. Vilket kan påverkas av en liten ökning av biltrafik till området.</i>

Hälsa <i>Hur påverkas barns förutsättningar för en god hälsa?</i>					
Bedömningsfaktor	Ingen eller mindre påverkan	Positiv påverkan	Negativ påverkan	Avsevärd negativ påverkan	Kommentar
Hur påverkas barn av buller?	x				
Hur påverkas barn av luftkvaliteten?	x				
Hur påverkas barns fysiska hälsa?	x				
Kan barns psykiska hälsa påverkas av planförslaget, och i så fall hur?	x				<i>Det kan bli en mindre påverkan på grund av ökad biltrafik.</i>

Sammanfattning och åtgärd

Sammanfattande påverkan

Sammanfattningsvis bedöms planförslaget medföra en mindre negativ påverkan för de barn som vistas i områdets närhet idag. Detta då planförslaget med tillgång till fler båtplatser innebär en ökning av fordonstransporter till och från området i vissa perioder när båtsäsongen är igång. En ökad trafik i området kan upplevas som störande och osäker för barn som rör sig i grönområdet intill småbåtshamnen samt grönområdet med gång och cykelstråk där den planerade bilvägen ner till iläggingsrampen planeras. Den nya vägens utformning och mötet med gång- och cykelvägen behöver beaktas i det kommande planarbetet. En dialog med barn bör utföras i samband med planarbetet.

Koppling till barnkonventionen

Artikel 3 – Barnets bästa beaktas genom bibehållen trygg och säker miljö.

Artikel 6 – Barns rätt till liv och utveckling främjas genom tillgång till natur och rekreation.

Artikel 12 – Barns rätt att komma till tals kan beaktas i fortsatt planarbete, men bedöms inte nödvändig i detta fall.

Artikel 31 - Barns rätt till lek, vila och fritid.

Förslag till åtgärd för att lyfta barns rättigheter

Bedömningen av påverkan på oskyddade trafikanter, särskilt barn och unga, ska beaktas och hanteras i det fortsatta planarbetet samt i genomförandeskedet. Medskick till kommande planarbete och projektering är att studera ökningen av trafik till och från fritidsbåtshamnen, belysning och siktlinjer vid den befintliga gång- och cykelvägen, ny planerad väganslutning till iläggingsramps utformning i relation till säkerhet för gång och cykeltrafikanter. En dialog med barn bör utföras i samband med planarbetet.

Underlag till planuppdrag

Detaljplan för *Mariehovs Udde*, Mariefred, Strängnäs kommun

Sammanfattning

Sökande	Strängnäs kommun
Planbesked	SBN AU 11 mars § 12 2015
Planprogram	Planprogram har inte upprättats.
Gällande Dp	0486-P89/13, Gripsholm 4:1 0486K M35 STG 253 + 342, m.m. Andra backe 0486-P08/30, Tredje backe del av Gripsholm 4:1 och Mariefred 2:1 etapp 1. Ej kvarvarande genomförandetid 0486-M35, Detaljplan för Andra backe m.m. i Mariefred
Antagande	Antagande ska preliminärt ske i MSN
Planförfarande	Standardförfarande
Planavtal	Detaljplanearbetet bekostas av beställaren enligt träffat planavtal. Nödvändiga utredningar bekostas av beställaren.

Allmänt

Detta underlag beskriver det aktuella projektet och vad planen i huvudsak kommer att behandla. Underlaget uttrycker en viljeriktning men är ingen garanti eller löfte för vilken utformning som kan komma att genomföras. Markens lämplighet kommer att prövas i detaljplaneprocessen vilket kan medföra förändringar.

Syfte med planarbetet

Detaljplanen ska möjliggöra för en fritidsbåthamn med tillhörande bebyggelse för verksamheten. Detaljplanen ska även möjliggöra för en väganslutning till en iläggningsramp samt en ny brygga och vågbrytare.

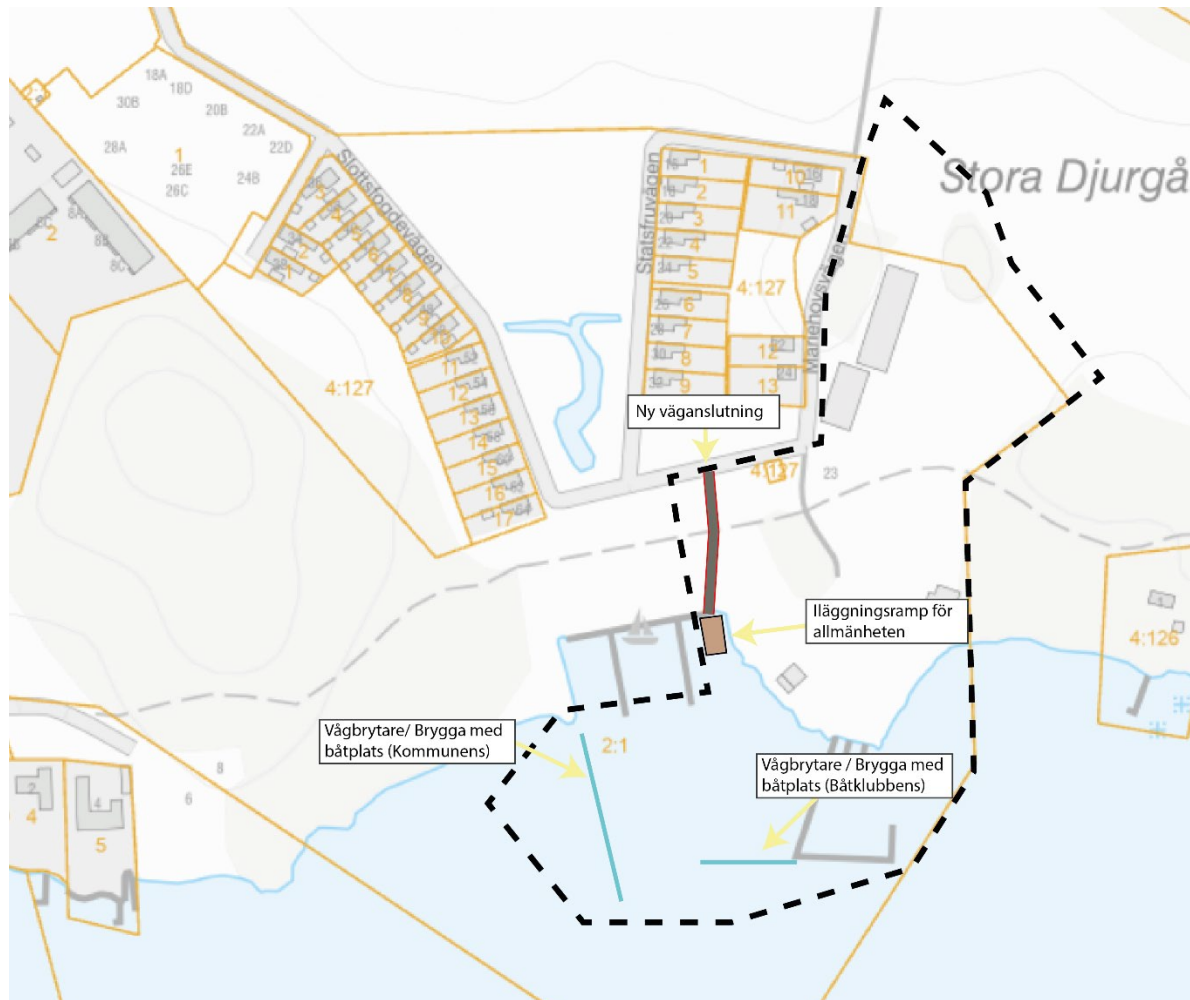

Bild 1 Illustration av de åtgärder som detaljplanen möjliggör för.

En byggnation för förvaring av båtar, båthus, inom området för Mariefreds Båtklubb skulle skapa en mer städad miljö än båtar inklädda i provisoriska tält av presenning. Detaljplanen kommer att möjliggöra för en iläggningsramp som ska vara tillgänglig för allmänheten vilket kan komma att leda till att fler får tillgång till riksintresset *Mälaren med Öar*. En vågbrytare väster om planområdet skulle kunna skapa en lugnare miljö för den befintliga fritidsbåthamnen i den nordvästra delen av planområdet. Idag finns en jolleverksamhet för ungdomar som skulle gynnas av detta.

Att bygga ut bryggorna i den nuvarande fritidsbåtshamnen och i området runt omkring är bra för Mariefred och för Strängnäs kommun. Som Mälarkommun behöver vi fler båtplatser, och en större hamn hjälper till att möta det behovet.

Bakgrund till planändringen

Fastighetsägaren Strängnäs inkom med ansökan om planändring för del av fastigheterna Mariefred 2:1, 2:33 och Gripsholm 4:1. Miljö och samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 25 maj § 15 om positivt planbesked.

Beställare av planen är Strängnäs kommun genom mark- och exploateringsenheten.

Bild 2 Ortofoto som visar på planområdet med omgivning.

Befintliga förhållanden

Fritidsbåtshamnen ligger ca 1.2km från Mariefreds centrum och ca 1.5km från Gripsholms slott. Närmst området ligger det nybyggda bostadsområdet tredje backe.

Idag finns det några enstaka byggnader och klubbhus på området. Det flesta båtarna vinterförvaras idag under tält och presenningar.

Natur

Området ligger strax intill ett område med höga naturvärden. För att få en förståelse för hur en byggnation i området kommer att påverka naturvärdena behöver en

naturvärdesinventering göras. Området ligger ca. 500 meter från naturreservatet Stora Härnön. Det som skulle kunna påverka negativt är om spridningssamband för habitatnätverk för ädellövskog påverkas. Platsen ligger inom område för naturvårdsprogram för Södermanlands län för landskapet öster och norr om Mariefred. Inom och angränsande till området finns en utpekad nyckelbiotop, en lövskogslund med potentiellt höga naturvärden. I områdets omedelbara närhet har ett antal rödlistade fågel- och svamparter noterats. Det behöver undersökas närmare om åtgärderna kan ha en betydande påverkan på naturvärden.

Bild 3 Fritidsbåthamnen ligger näst intill ett område med nyckelbiotoper.

Befintlig bebyggelse

Inom planområdet finns det i den södra delen två mindre byggnader den ena fungerar som klubbhus. I den norra delen finns det två befintliga båthus. Närmsta bostäder är de radhus som ligger i det avgränsande bostadsområdet intill fritidsbåthamnen tredje backe etapp 1.

Landskapsbild och kulturmiljö

Planområdet ligger utanför riksintresset *Gripsholm – Mariefred*. Planområdet kan påverka riksintresset då det ligger inom siktlinje från Gripsholms slott. Siktlinjen är en betydelsebärande för riksintresset och ska bevaras. Frågan behöver utredas vidare under kommande planarbete.

Planområdet angränsar till det regionala intresseområdet för Ekhov och Mariehov. Det saknar idag formellt skydd men ingår i utpekad kulturmiljöprogram för Sörmlands län. Värdebärarna är lund och åkerområden som tidigare ingått i Gripsholms djurgård samt två mindre herrgårdar. Det utgör ett komplement till riksintresseområdet Gripsholm – Mariefred.

Ekhov norr om planområdet var förr boställe för djugårdsförvaltaren. Av byggnaderna återstår endast bostadshuset från 1881. Mariehov har varit boställe åt högre hovfunktionärer vid Gripsholm. Den nuvarande huvudbyggnaden är hitflyttad 1835 från Hista säteri, där den var herrgårdens corps-de-logi. Under Gustav III:s tid ändrades gårdens namn till Tivoli. Det var då ett omtyckt utflyktsmål för hovet.

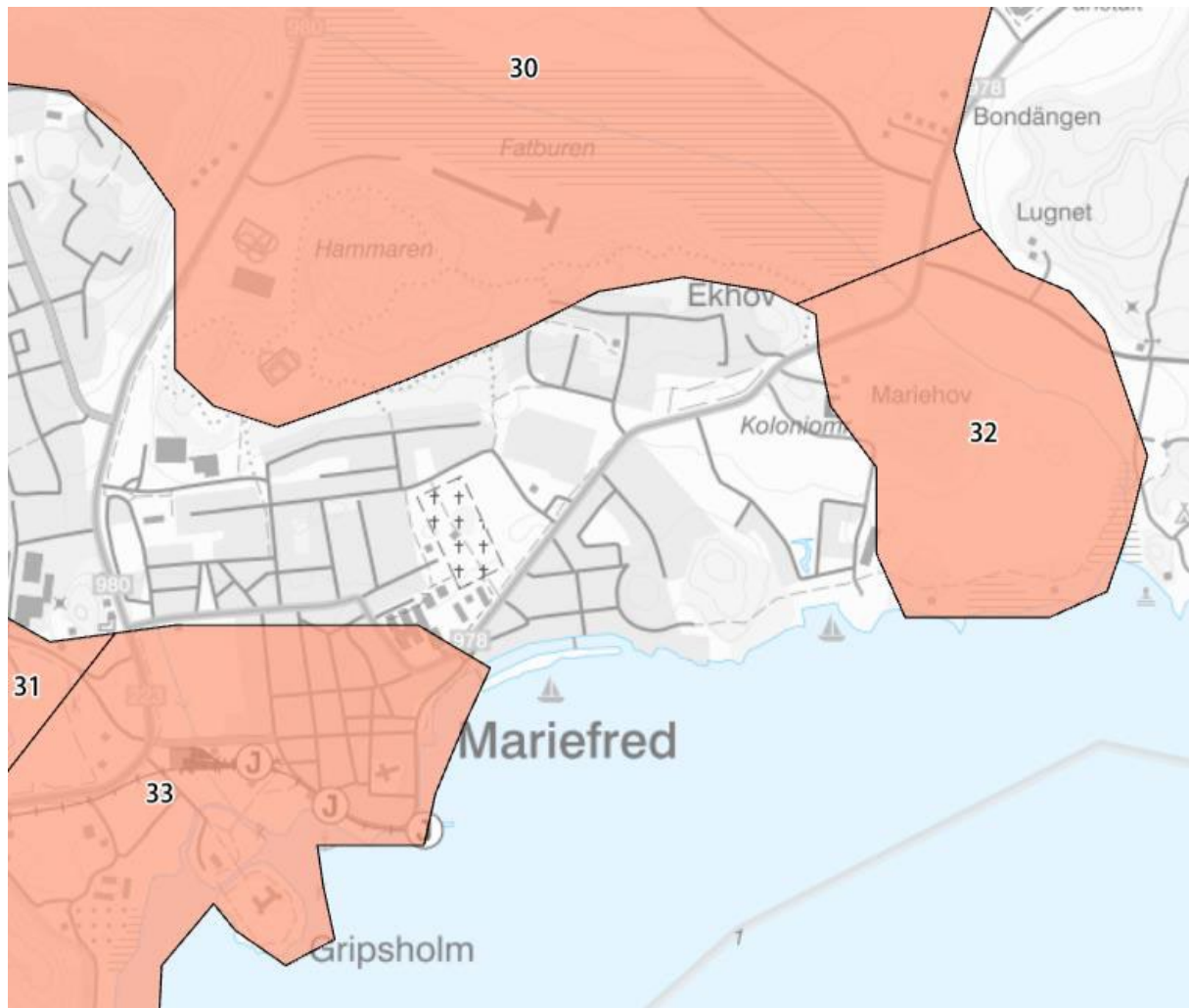

Bild 4 Områden för regionalt kulturmiljöintressen där Mariehovs udde angränsar till området nummer 32.

Beskrivning av planförslaget

Planförslag

Mariefreds båtklubb inkom med ett planförslag där området ska ha fler båtuppsättningsplatser i form av garage och båthus. En ny brygga med vågbrytare föreslås för att förenkla olika moment som sjösättning/upptagning eller på- och avmastning. En parkering föreslås i norra delen av området, samt att en eventuell infart ska ske via grindar för passage till sjöområdet. Kommunen vill lägga till en brygga, som ä kommer att fungera som en vågbrytare, längs med den västliga udden på 85 meter samt en ilägningsramp på den östliga delen av naturområdet som angränsar mot fritidsbåthamnen. Planförslaget kommer att bidra till fler båtuppsättningsplatser och att bryggor med vågbrytare kommer att uppföras.

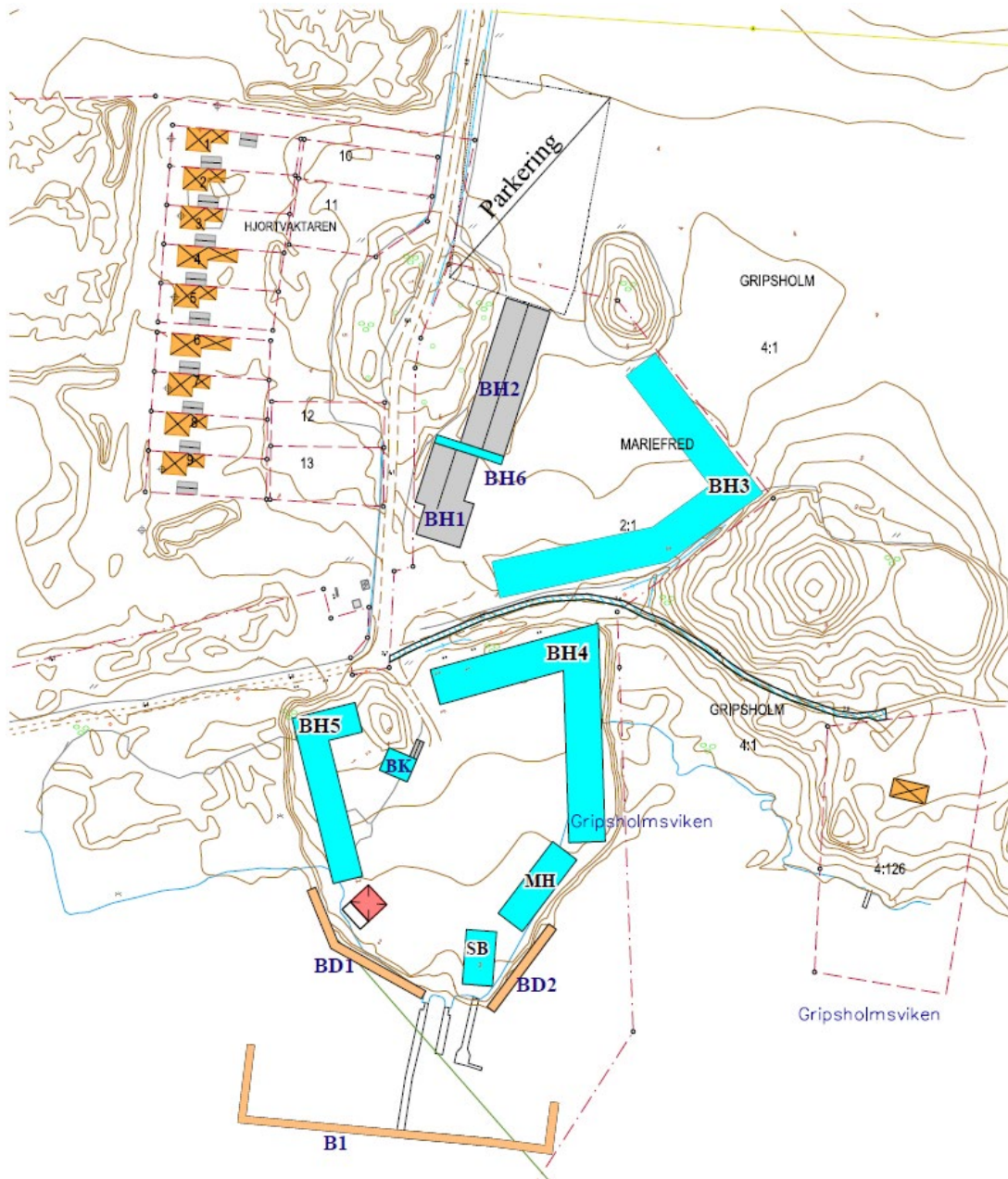

Bild 5 Skiss över planerad byggnation i området.

De grå byggnaderna BH1 och BH2 är befintliga båthus som föreslås byggas ihop till ett. De turkosa byggnaderna BH3-BH5 samt MH och SB föreslås som ny byggnation för båtplatser. De bruna markeringarna symboliserar bryggdäck, där B1 även ska fungera som vågbrytare.

Bild 6 Röd linje visar ungefärlig placering av vågbrytare som ska driftas av Strängnäs kommun.

Tidigare kommunala ställningstaganden

Överensstämmelse med översiktsplanen

Den föreslagna markanvändningen är förenlig med översiktsplanens intentioner. Planområdet är en del av *Gripsholmsviken – Marielunds fjärden – Visnaren m.fl.* som är utpekad för vidareutveckling av befintliga hamnfunktioner/hamnområdet.

Detaljplan

Idag finns det fyra detaljplaner för området. *Detaljplan för Gripsholm 4:1 i Mariefred, Strängnäs kommun* medger användningen N friluftsområde, N2 Båtuppläggning byggnaderna skall ges enhetligt färgmaterial och takutformning, WU bryggor för båtuppläggningsplatsen får anordnas. *Detaljplan TREDJE BACKE, del av Gripsholm 4:1 och Mariefred 2:1, etapp 1 0486 -P08-30* innehar planbestämmelsen W1 vattenområde och tillåter att bryggor för båtar och bad får anläggas. *Detaljplan Detaljplan TREDJE BACKE, del av Gripsholm 4:1 och Mariefred 2:1, etapp 1 0486 -P11-1* är en ändringsplan av tidigare detaljplan som ändrar del av kvartersmark till kommunalt huvudmannaskap park och gata. *Detaljplan för Andra backe m.m. i Mariefred 0486-M35* detaljplanen reglerar planområdet med bestämmelserna V-vattenområde och Rn – specialområde Naturpark. Ingen av detaljplanerna har en kvarvarande genomförandetid.

Pågående planer i omgivningen

Nord-nordväst om planområdet pågår ett planarbete med ett bostadsområde som är en fortsättning på detaljplan tredje backe men etapp 2.

Planprogram

Planarbetet föregås inte av något programarbete.

Konsekvenser

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Samhällsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. Det finns risk att en nyckelbiotop kan komma att påverkas negativt. I Länsstyrelsens yttrande daterat 2025-11-18 skriver Länsstyrelsen att de delar kommunens bedömning att ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på nyckelbiotopen. Länsstyrelsen påpekar även att en fritidsbåtshamn kan innebära betydande miljöpåverkan och att kommunen behöver förtydliga sin argumentation om kommunen väljer att inte hantera fritidsbåtshamnen i den kommande strategiska miljöbedömningen. I det fortsatta planarbetet ska ett avgränsningssamråd i samband med framtagandet av den strategiska miljöbedömningen genomföras med Länsstyrelsen. Frågan om fritidsbåtshamnens eventuella betydande miljöpåverkan kommer att hanteras vid det tillfället.

”En strategisk miljöbedömning ska göras och samråd ska hållas med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning.

I plan- och byggförordningen (2011:338) anges vilka åtgärder som INTE ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. I uppräknningen ingår inte hamn för fritidsbåtar. När kommunen tar fram en detaljplan som medger att planområdet får tas i anspråk på ett sådant sätt som avses i 4 kap. 34 § andra stycket PBL, i detta fall hamn för fritidsbåtar, ska kommunen ta hänsyn till det som anges i 10 § 1–3 och 11–13 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) vid sin bedömning av betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att detta inte har gjorts och att undersökningen inte fullt ut redogör för detaljplanens konsekvenser.”

Länsstyrelsen lyfter även följande punkter att beakta inför det kommande planarbetet:

- Riksintresset för turism och fritidsliv
- Riksintresset för yrkesfiske och MSA-ytan för Västerås flygplats
- Miljö kvalitetsnormer för Mälaren
- Strandskydd
- Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion
 - Buller
 - Markföroreningar
 - Geotekniska säkerhetsfrågor
 - Naturmiljövården
- Synpunkter enligt annan lagstiftning:
 - 11 kap miljöbalken Vattenverksamhet

Barnkonsekvenser

Som underlag till framtagandet av detaljplaner tillämpar miljö- och samhällsbyggnadsnämnden en barnchecklista för att lyfta barnets rättigheter. Checklistan utgör en helhetsbedömning av hur barn kan komma att påverkas av ett förslag och syftar till att resultera i åtgärder som behövs för att beakta barnets bästa i planprocessen.

En barnchecklista (2025-11-27) har tagits fram för att bedöma vilken inverkan planförslaget kommer att ha på barns livsmiljö.

En sammanfattade bedömning av planförslaget är att det innebär en mindre negativ påverkan för de barn som rör sig i närområdet till planområdet idag. Detta då planförslaget med tillgång till fler båtplatser innebär en ökning av fordonstransporter till och från området i vissa perioder när båtsäsongen pågår. En ökad trafik i området kan upplevas som störande och skapa en otrygg miljö för barn som vistas i grönområdet intill småbåtshamnen. Den påverkar även grönområdet med gång- och cykelstråk, där den planerade bilvägen ner till iläggningsrampen är tänkt att anläggas.

Bedömningen av påverkan på oskyddade trafikanter, särskilt barn och unga, ska beaktas och hanteras i det fortsatta planarbetet samt i genomförandeskedet. Medskick till kommande planarbete och projektering är att studera ökningen av trafik till och från fritidsbåtshamnen, belysning och siktlinjer vid den befintliga gång- och cykelvägen, ny planerad väganslutning till iläggningsramps utformning i relation till säkerhet för gång och cykeltrafikanter. En dialog med barn bör utföras i samband med planarbetet.

Agenda 2030

Vid framtagande av detaljplaner används en Agenda 2030-checklista för att bedöma hur planen påverkar hållbarhetsmålen. Checklistan syftar till att identifiera åtgärder som kan främja målen vid behov. Checklistan (2025-11-24) har tagits fram för att utvärdera planförslagets påverkan på Agenda 2030:s mål. Ändringen bedöms kunna genomföras i linje med Agenda 2030, under förutsättning att:

- En naturvärdesinventering tas fram
- En miljökonsekvensbeskrivning genomförs för att se hur fler båtplatser påverkar den ekologiska mångfalden samt utsläpp i Mälaren
- Utformningen av byggnation tar hänsyn till angränsande riksintresse

Om dessa villkor uppfylls blir den samlade påverkan på de globala målen positiv till svagt indirekt positiv.

Behov av utredningar och fördjupade analyser

Viktiga frågor att studera i planarbetet är:

- Trafiksituationen med angöring av båtar via den allmänna iläggingsrampen
- Utformning av nya byggnader i fritidsbåthamnen så dessa passar in i det befintliga bostadsområdet och skapar ett sammanhängande uttryck
- Se över hur en ny båtbygga påverkar möjligheten att bada
- Påverkan på riksintresse och landskapsbild
- Upphävande av strandskydd
- Påverkan på miljö kvalitetsnormer för Mälaren
- Ökat trafikbuller från fritidsbåthamn och iläggingsramp
- Tillstånd för vattenverksamhet ske parallellt med planarbetet

Utredningar avseende följande frågeställningar bedöms som nödvändiga under kommande planarbete:

- geoteknisk utredning
- dagvatten och skyfall
- naturvärden
- kulturlandskap
- markföroreningar

Planprocess

Planen kommer hantera ett stort antal frågor, såsom markföroreningar, kultur- och naturmiljö m.m. Eftersom planen bedöms vara av stor betydelse och av betydande intresse för allmänheten (5 kap 7 §) kommer utökad planförfarande att tillämpas.

Preliminär tidplan

Detaljplanarbetet påbörjas under hösten 2025 med preliminärt antagande 2027.

Preliminär tidplan:

Planuppdrag	MSN	dec 2025
Samråd	MSN	3 kv 2026
Granskning	MSN	1 kv 2027
Godkännande	MSN	3 kv 2027
Antagande	KF	4 kv 2027

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

Förvaltningen ser att detaljplanen kan innebära ett positivt tillskott till Mariefred. En ökning av båtplatser i Mariefred, möjliggörandet av en allmän iläggningsramp samt uppförandet av vågbrytare skulle skapa en lugnare miljö för fritidsbåtshamnen och jolleverksamheten. Planarbetet och genomförandet kommer att innebära flera utredningar och parallella tillståndsprocesser.

Samhällsbyggnadskontoret

Lena Calmegård
Planchef

Victoria Jacobsson
Planarkitekt